

EPISTULAE ENCYCLICAE

QUAS PRIMAS¹

**AD VENERABILES FRATRES PATRIARCHAS,
PRIMATES, ARCHIEPISCOPOS, EPISCOPOS
ALIOSQUE LOCORUM ORDINARIOS PACEM ET
COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE
HABENTES: DE FESTO DOMINI NOSTRI IESU
CHRISTI REGIS CONSTITUENDO.**

PIUS PP. XI

**VENERABILES FRATRES AC DILECTI FILII
SALUTEM
ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM**

¹ Encyklika *Quas primas* «O Najvyššom» Svätého Otca Pia XI. daná v Ríme sv. Petra, v jedenásty deň mesiaca december, vo Svätom roku 1925, vo štvrtom roku pontifikátu Jeho Svätosti, ktorou sa do liturgického roku zavádza sviatok Krista-Kráľa.

Obsah:

I. Svätý rok umocňovateľom náuky o Kráľovstve Kristovom	4
II. Náuka o kráľovláde Kristovej.....	7
III. Kráľovstvo Kristovo v Písme svätom	8
IV. Kráľovstvo Kristovo v liturgii.....	11
V. Základ kráľovskej ctihodnosti Kristovej	12
VI. Povaha a význam výsostnej kráľovskej moci Kristovej	13
VII. Kristovo Kráľovstvo ako duchovné panstvo.....	14
VIII. Požehnanie plynúce z kráľovlády Kristovej.....	18
IX. Dôvody pre zavedenie sviatku Krista-Kráľa.....	20
X. Sviatok Krista-Kráľa ako liek proti súčasnému antiklerikalizmu	23
XI. Príprava na zavedenie sviatku Krista-Kráľa.....	26
XII. Svätý rok vhodnou príležitosťou k zavedeniu sviatku Krista-Kráľa.....	27
XIII. Úradné zavedenie sviatku Krista-Kráľa.....	28
XIV. Požehnanie plynúce z ustanovenia sviatku Krista-Kráľa.....	29
XV. Súhrn doterajších záverov a výzva k horlivej oslave Krista-Kráľa	30

(1) Vo svojom prvom «okružnom liste²», ktorý sme vydali na začiatku Nášho pontifikátu pre «všetky Ich Excelencie biskupov³», uviedli sme hlavné príčiny tých súžení, s ktorými sa človečenstvo potýkalo. Spomínáme si, že sme v ňom hovorili, že tieto početné zlá vo svete sa vyskytli preto, lebo väčšina ľudí vypudila Ježiša Krista a Jeho presvätý Zákon zo svojich životov – že ani Jemu, ani Jeho Zákonu sa nedávalo miesto v živote – či už «v nažívaní najbližších⁴», a či «vo veciach verejných⁵». A ďalej sme hovorili, že nebude žiadnej nádeje na trvalý mier medzi národmi, kým sa každý jeden jednotlivec i celé štáty budú odmietat' poddat' «panstvu nášho Spasiteľa⁶». A že je potrebné hľadať «mier Kristov⁷» «v Kráľovstve Kristovom⁸»; a sľúbili sme pre to urobiť všetko, čo bude v Našich silách. A že sme prehlásili, že v *Kráľovstve Kristovom* nemôže byť mier účinnejšie obnovený, ani zjednaný na trvalejšom základe inak, než skrze «obnovenie zvrchovaného panstva nášho Pána⁹».

(2) Medzitým sme spozorovali očakávanú nádej na lepšie časy, vidiac ďaleko rozšírenejší a vrelšie preukazovaný záujem o Krista a Jeho Cirkev, jediné to žriedlo spásy, na znak toho, že tí, ktorí predtým «zvrhli Najvyššiu vládu Vykupiteľa¹⁰», a tým sa vylúčili z Jeho kráľovstva, sa teraz pripravujú, ba priam ponáhľajú vo svojej vyzretosti navrátiť k povinnosti poslúchat'.

² «Encyclicas Litteras»

³ «ad universos sacrorum Antistites»

⁴ «convictu domestico»

⁵ «re publica»

⁶ «Salvatoris Nostri **imperium**»

⁷ «pacem Christi»

⁸ «in regno Christi»

⁹ «Domini Nostri **imperio** instaurando»

¹⁰ «contempto Redemptoris principatu»

I. Svätý rok umocňovateľom náuky o Kráľovstve Kris- tovom

(3) A či vo všetkom, čo udialo sa vo Svätom roku¹¹, hodnom opravdivej večnej pamiatky, nevzdávalo sa premnoho cti a slávy «Zakladateľovi Cir-
kvi¹²», «Pánovi a zároveň Kráľovi Najvyššiemu¹³»?

(4) Najmä však výstavou ku Svätým Misiám, ktorá veľmi hlbokými do-
jmami zapôsobila na ľudské mysle a srdcia ukazujúc neochabujúcu prácu,
a či dobročinnosť, ktoré Cirkev denne podniká pre rozšírenie «kráľovstva
Snúbenca svojho¹⁴» vo všetkých kútoch sveta a na všetkých ostrovoch,
i tých najvzdialenejších na širom mori; a ktorá tiež ukázala, koľko veľkých
krajov získali naši neohrození a nepremožitelní misionári pod «katolícky
vplyv¹⁵» svojím potom a svojou krvou; a ktorá nakoniec ukázala, koľko

¹¹ «Anno sacro» alebo «Svätý (či „milostivý“, „jubilejný“) rok» je v katolíckej tradícii rokom odpustenia dlhov a trestov za spáchané hriechy. Pôvod jubilea je spätý so Starým zákonom, **Lv 25, 8-13**: „*Počítaj aj sedem ročných týždňov, sedemkrát sedem rokov, takže čas siedmich ročných týždňov bude činiť štyridsaťdeväť rokov. Potom na desiaty deň v siedmom mesiaci budete trubiť na zvučnom robu; v Deň zmierenia budú zaznievať trúby po celej krajine. Päťdesiaty rok zasväťte! Oblasť slobodu pre všetkých obyvateľov krajiny! Má to byť pre nich jubilejný (milostivý) rok. Vtedy každý dostane do vlastníctva svoj majetok a každý sa vráti k svojmu rodu. Päťdesiaty rok je pre vás jubilejným rokom. Vtedy nebudete siať ani žať, čo narastie po žatve, ani nebudete oberať vinič, ktorý ste neorezali. Je to jubilejný rok, pamätný čas pre vás. Len to, čo sa samo urodí, budete jesť priamo z poľa. V takom jubilejnom roku každý z vás dostane do vlastníctva svoj majetok.*“ Začiatok slávenia tejto tradície jubilea katolíckou Cirkvou siaha ku koncu 13. Storočia, kedy sa prakticky bez popudu Cirkevnej hierarchie začalo šíriť medzi ľuďom presvedčenie, že kto v roku 1300 navštívi Baziliku sv. Petra v Ríme, dosiahne úplné odpustenie hriechov – a preto sa v tomto roku vydali do Ríma davy pútnikov. Pápež Bonifác VIII. Behom jedného zo vtedajších veľkých zhromaždení veriacich napokon skutočne udelil všetkým prítomným plné odpustenie hriechov. Neutíchajúci záujem pútnikov tiež primäl pápeža k tomu, aby ešte v tom istom roku vydal bulu „Antiquorum Habet Fida Relatio“, ktorá stanovila odpustenie hriechov na celý rok 1300. Bula ďalej ustanovila, že budúce Sväté roky budú vyhlásenie každých 25 až 50 rokov, respektíve výnimočne aj v inom čase.

¹² «Conditori Ecclesiae»

¹³ «Domino ac Regi summo»

¹⁴ «regno Sponsi sui»

¹⁵ «catholico adiunctus»

rozsiahlych krajov stále zostáva takých, ktoré ešte len majú byť sladkému a spásnemu «panstvu nášho Kráľa podrobené¹⁶».

(5) Takisto, koľko pútnikov prišlo odvšadiaľ v tomto Svätom roku do Svätého mesta Ríma za vedenia Ich Excelencií biskupov a kňazov – a aké iné pohnútky ich všetkých viedli, ak nie túžba náležite očistiť svoju dušu, a tak nad hrobmi Apoštolov a pred Nami dokázať, že «pod zvrchovaným panstvom Kristovým¹⁷» sú teraz, zostanú i v budúcnosti?

(6) A toto «kráľovstvo nášho Záchrancu¹⁸» sa zaskvelo akýmsi novým leskom, keď sme prehlásili za svätých «šesť vyznávačov a panien¹⁹» po zistení ich vynikajúcich cností. Aká radosť a aká útecha naplnila Našu dušu, keď po tomto Našom prehlásení nesmierne množstvo ľudu vo svätopeterskom chráme prevolávalo pri ďakovnom chválospeve: „Kriste, Ty si Kráľ slávy!²⁰“

(7) Zatiaľ čo Ľudia a štáty «oddelené od Boha²¹» sa rútia planúcou nenávisťou a vnútornými otrasmí do svojej skazy a záhuby, naproti tomu «Cirkev Božia²²», neustávajúc podávajúc ľudskému pokoleniu potravu pre du-

¹⁶ «Regis nostri dominationi subiciendae»

¹⁷ «se in imperio Christi et esse et futuros»

¹⁸ «Servatoris nostri regnum»

19 **(1.) Sv. Terézia z Lisieux** (kan. 17. mája 1925 ako Terezka od diet'at'a Ježiša; v roku 1927 vyhlásená spolu so sv. Františkom Xaverským za hlavnú patrónku misií a v roku 1944 zas za druhú patrónku Francúzska po sv. Jane z Arku), **(2.) sv. Peter Canisius** (kan. 21. mája 1925 a tiež vyhlásený za učiteľa Cirkvi), **(3.) sv. Madeleine Sofia Barotová** (kan. 24. mája 1925 ako zakladateľka Spoločnosti Najsvätejšieho Srdca Ježišovho), **(4.) sv. Mária-Madeleine Postelová** (kan. 24. mája 1925 ako zakladateľku Spoločnosti biednych dcér milosrdenstva), **(5.) sv. Jean Baptiste Marie Vianney** (kan. 31. mája 1925 ako „svätý farár z Arsú“), **(6.) sv. Ján Eudes** (kan. 31. mája 1925 ako zakladateľ kongregácie eudistov a kongregácie sestier od Dobrého Pastiera).

²⁰ „Tu Rex gloriae, Christe!“ – sú to slová latinského chválospevu **Te Deum Laudamus** «Teba, Bože, chválime»

²¹ «a Deo alienae»

²² «Ecclesia Dei»

chovný život, stále viac a viac rodí a zasväčuje ďalšie a ďalšie generácie mužov i žien pre Krista. A tých, ktorí sú mu verne poddaní a poslušní v Jeho pozemskom kráľovstve²³, neustále povoláva «do večného kráľovstva²⁴» nebeskej blaženosti, ktoré «neskončí²⁵».

(8) Okrem toho, na tento Svätý rok pripadlo tiež tisíc šesťé výročie všeobecného Nicejského snemu²⁶. S o to väčšou radosťou sme prikázali oslavu tohto výročia a sami sme ju konali vo vatikánskej bazilike, pretože tento Snem slávnostne prehlásil a ako článok katolíckej viery vyhlásil súpodstatnosť jednorodného Syna s Jeho Otcom²⁷. Tento Snem tiež vložil do vyznania viery slová: „*A Jeho kráľovstvu nebude konca,*“²⁸ čím potvrdil kráľovskú ctihodnosť Kristovu.

(9) Nakoľko teda tento Svätý rok výrazne prispel k oslave «Kráľovstva Kristovho²⁹», domnievame sa, že konáme dielo, ktoré sa celkom zhoduje s Naším apoštolským úradom, ak vyhovieme mnohým prosbám Otcov Kardinálov, Otcov Biskupov i veriacich, ktoré Nám boli zaslané jednotlivo i hromadne, a zakončíme tento Svätý rok tým, že zavedieme do Cirkevnej liturgie zvláštny sviatok «Ježiša Krista-Kráľa nášho Pána³⁰».

²³ «in terreno regno»

²⁴ «ad aeternam regni»

²⁵ «non desinit»

²⁶ Konaného v roku 325 a. d. v Nicei a pokračujúceho v roku 381 a. d. v Carihrade (Konštantínopole).

²⁷ Táto časť nicejsko-carihradského vyznania katolíckej viery, ktorá je dodnes totožná s vyznaním pravoslávny, znie: „*Verím v jedného Pána Ježiša Krista, jednorodného Syna Božieho, zrodeného z Otca pred všetkými vekmi; Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, pravého Boha z Boha pravého, splodeného, nie stvoreného, jednej podstaty s Otcom...*“, resp. v pravoslávii: „*Víruju... I vo jedinaho Hospoda Iisusa Christa, Syna Božjja, jednorodnaho, ižje ot Otca roždennaho predže vsich vik: Svita ot Svita, Boha istinna ot Boha istinna, roždenna, ne sotvorena, jedinosuščna Otcu...*“

²⁸ „...cuius regni non erit finis“

²⁹ «Christi regnum»

³⁰ «Domini Nostri Iesu Christi Regis»

(10) Toto rozhodnutie Nás naplňuje takou radosťou, že si prajeme k Vám, Ctíhodní Bratia, o tejto veci prehovoriť: Vašou úlohou potom bude všetko, čo Vám povieme o uctievaní Krista-Kráľa, prispôbiť chápaniu a cíteniu ľudu tak, aby výročné slávenie zavedenia tohto «sviatku»³¹ znásobilohojnosť prinášaných plodov tento i budúci raz.

II. Náuka o kráľovláde Kristovej

(11) Už dávno je všeobecným zvykom nazývať Krista kráľom v prenesenom slova zmysle, pre onú Najvyššiu Dokonalosť, ktorou vyniká nad «svoje stvorenie»³². Týmto spôsobom **(A) «je Kristus kráľom ľudského rozumu»³³**, a to nie ani tak celkom «pre rozsah Svojho vedenia»³⁴, ako skôr preto, že «On je Pravda sama»³⁵, a nevyhnutne preto musí každý «smrteľník ľudského rodu»³⁶ od neho pravdu čerpať a poslušne prijímať. Kristus je taktiež **(B) kráľom «ľudskej vôle»³⁷** nielen preto, že je v ňom ľudská vôľa dokonale podrobená Jeho najsvätejšej Božskej vôli, ale najmä preto, že Kristus Sebou Samým inšpiruje a opanúva našu slobodnú vôľu, a tým nás všetkých podnecuje k najušľachtilejším skutkom. A pre úplnosť, Kristus je tiež **(C) «kráľom ľudských srdiec»³⁸** vďaka svojej „*láske presahujúcej každé poznanie*“³⁹ (Ef 3, 19)⁴⁰, a pre svoju miernosť a láskavosť, kto-

³¹ «sollemnium: sollemnis»

³² «res creatas»

³³ «ut regnare is *in mentibus hominum*»

³⁴ «scientiaeque suae amplitudinem»

³⁵ «ipse est Veritas»

³⁶ «mortales»

³⁷ «In *voluntatibus item hominum*»

³⁸ «*Cordium rex*»

³⁹ «*supereminentem scientiae caritatem*»

⁴⁰ Ide o parafrázu slov **modlitby sv. Pavla za veriacich** (Ef 3, 14-21): „*Preto zohýnam kolená pred Otcom, od ktorého má meno každé otcovstvo na nebi i na zemi: nech vám dá podľa bohatstva svojej slávy, aby skrze jeho Duchu mocne zesilnel váš vnútorný človek, aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste zakorenení a upewnení v láske, mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka, a poznať aj Kristovu lásku, presahujúcu každé poznanie, aby vás naplnila Božia plnosť celá. A tomu, ktorý mocou, čo v nás pôsobí, je schopný okrem tohto všetkého*

rými k sebe pritahuje duše. Nikto totiž z celého ľudstva nebol doposiaľ a nebude nikdy tak milovaný ako Ježiš Kristus.

(12) Ak však vec preskúmame viac do hĺbky ako dosiaľ nik pred Nami, zistíme, že kráľovské meno a kráľovská moc náleží Kristovi ako človeku i vo vlastnom slova zmysle. Lebo iba o Kristovi ako o celom človeku, – ktorým Kristus je, – možno povedať, že prijal „*moc, slávu a kráľovstvo*“⁴¹ od Otca (Dan 7, 13-14)⁴²; ako Slovo Božie⁴³, jednej podstaty s Otcom – zdieľajúc s Ním všetku moc, – prijal teda od Neho i «absolútne kráľovské panstvo nad všetvorstvom⁴⁴».

III. Kráľovstvo Kristovo v Písme svätom

(13) Vari nečítame na mnohých miestach v Písme svätom, že Kristus je Kráľ? Nazýva sa tam panovníkom, ktorý povstane z Jakuba (Num. 24, 19), ktorý je od Otca ustanovený kráľom na Sione, jeho svätom vrchu, a prijme národy ako svoje dedičstvo, a jeho panstvo bude siahať po celej zemi (Ž 2). Vo *Svadobnej piesni pre kráľa*, ktorá v podobenstve o bohatom a mocnom kráľovi oslavuje budúceho pravého kráľa v Izraeli, sa súčasne hovorí: „*Tvoj trón, Bože, trvá naveky a žezlo tvojho kráľovstva je žezlo spravodlivosti*.“⁴⁵ (Ž 45, 7). V Písme svätom sa nachádza mnoho podobných pasáží a v jednej z nich je jasnejšie vyznačený obraz Kristov; keď je predpovedané, že Jeho kráľovstvo nebude mať žiadnych hraníc a vládnuť v ňom budú Spravodlivosť a

urobiť oveľa viac, ako prosíme alebo chápeme, tomu sláva v Cirkvi a v Kristovi Ježišovi po všetky pokolenia na veky vekov. Amen.“

⁴¹ «*potestatem et honorem et regnum*»

⁴² **Dan 7, 13-14:** „*Videl som v nočnom videní a hľa, v oblakoch neba prichádzal ktosi ako Syn človeka; prišiel až k Starcovi dní, priviedli ho pred nebo. A jemu bola odovzdaná vláda a kráľovstvo, takže jemu slúžili všetky národy, kmene a nárečia; jeho vláda je vláda večná, ktorá nezahynie.*“

⁴³ «*Dei Verbum*»

⁴⁴ «*in res creatas universas summum atque absolutissimum imperium*»

⁴⁵ **Ps. XLIV.:** „*Sedes tua, Deus, in saeculum saeculi; virga directionis, virga regni tui.*“

Mier: „*V jeho dňoch bude prekvitať spravodlivosť a plnosť pokoja... A bude panovať od mora až k moru a od Rieky až na kraj zeme.*“⁴⁶ (Ž 72, 7-8)

(14) K tomu je potrebné pripočítať svedectvo prorokov, predovšetkým dobre známe slová Izaiášove: „*Lebo chlapčeka sa nám narodil, daný nám je syn, na jeho pleci bude kniežatstvo a bude nazvaný: zázračný Radca, mocný Boh, večný Otec, Knieža pokoja. Jeho vláda bude veľká a pokoj bude bez konca na Dávidovom tróne a nad jeho kráľovstvom, aby ho upevnil a posilnil právom a spravodlivosťou odte-raz až naveky.*“ (Iz 9, 5/6 - 6/7)⁴⁷

(15) V úplnej zhode s Izaiášom sa vyjadrujú tiež ostatní proroci. Tak napríklad Jeremiáš predpovedá, že spravodlivý výhonok vzbudí Pán z rodu Dávidovho, a že tento syn Dávidov „*bude ako kráľ panovať múdro, v krajine bude prisľubovať právo a spravodlivosť.*“ (Jer 23, 5). Rovnako prorok Daniel predpovedá, že Boh nebies vzbudí kráľovstvo, „*ktoré sa nikdy nerozpadne..., ono však bude trvať naveky*“ (Dan 2, 44)⁴⁸. A o niečo ďalej k tomu pripája: „*Videl som v nočnom videní a hľa, v oblakoch neba prichádzal ktosi ako Syn človeka; prišiel až k Starcovi dní, priviedli ho pred nebo. A jemu bola odovzdaná vláda a kráľovstvo, takže jemu slúžili všetky národy, kmene a nárečia; jeho vláda je vláda večná, ktorá nezahynie, a jeho kráľovstvo, ktoré nezahynie.*“ (Dan 7, 13-14)⁴⁹. Napĺňa sa i Zachariášovo proroctvo o miernom kráľovi, ktorý „*nesie sa na*

⁴⁶ **Ps. LXXI.:** „*Orietur in diebus eius iustitia, et abundantia pacis... Et dominabitur a mari usque ad mare: et a flumine usque ad terminos orbis terrarum.*“

⁴⁷ **ISAI., IX, 6-7:** „*Parvulus... natus est nobis, et filius datus est nobis, et factus est principatus super humerum eius; et vocabitur nomen eius Admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri saeculi, princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium, et pacis non erit finis: super solium David, et super regnum eius sedebit: ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iustitia, amodo et usque in sempiternum.*“

⁴⁸ **DAN., II, 44:** „*in aeternum non dissipabitur...stabit in aeternum*“.

⁴⁹ **DAN., VII, 13-14:** „*Aspiciebam in visione noctis et ecce cum nubibus caeli quasi filius hominis veniebat, et usque ad antiquum dierum pervenit, et in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem et honorem et regnum, et omnes populi, tribus et linguae ipsi servient; potestas eius, potestas aeterna, quae non auferetur, et regnum eius, quod non corrumpetur.*“

oslovi, na osliatku, mláďati oslice“ a prichádza do Jeruzalema ako ten, ktorý „spravodlivý je a prináša spásu“⁵⁰ za jasotu ľudu – nedosvedčili a nepotvrdili teda Kristovu kráľovláu dostatočne Svätí Evanjelisti?

(16) A predsa tá istá «náuka o kráľovláde Kristovej⁵¹», ktorú sme našli v knihách Starého Zákona vôbec nemizne na stránkach Nového Zákona, ale práve naopak, je v nich veľkolepo potvrdzovaná.

(17) Zmieňme sa tu iba krátko o posolstve archanjela, ktorý oznamuje Panne, že „počne a porodí syna..., ktorému Pán Bob dá trón jeho otca Dávida, naveky bude kraľovať nad Jakubovým rodom a jeho kráľovstvu nebude konca.“ (Lk 1, 32-33). «Kristus Sám vydáva svedectvo o Jeho kráľovláde⁵²): či už hovoriac v Jeho poslednej reči k ľudu o odmenách a trestoch, ktoré sa ujdú dobrým a zlým vo večnosti; či už odpovedajúc rímskemu miestodržiteľovi, ktorý sa verejne pýta, či je kráľom; alebo či po svojom zmŕtvychvstaní zverujúc apoštolom právomoc «učiť a krstiť⁵³» všetky národy; skrátka, kedykoľvek sa naskytla príležitosť, «Sám Seba nazýval Kristus kráľom⁵⁴» (Mt 25, 31-40)⁵⁵, verejne sa vydával za kráľa (Jn 18, 37)⁵⁶ a slávnostne prehlásil, že

⁵⁰ ZACH., IX, 9: „*iustus et salvator*“.

⁵¹ «Christo Rege doctrina»

⁵² «Christus de suo ipse imperio testatur»

⁵³ «docendi et baptizandi»

⁵⁴ «et sibi regis nomen attribuit»

⁵⁵ Mt 25, 31-40: „*Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy. Vtedy sa pred ním zbromaždia všetky národy a on oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeluje ovce od capov. Ovce si postaví sprava a capov zľava. Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: »Podite, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som počestný a prítúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne.« Vtedy mu spravodliví povedia: »Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako počestného a prítúlili sme ťa, alebo nabého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?« Kráľ im odpovie: »Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.«“*

Jemu je daná všetka moc na nebi i na zemi (Mt 28, 18). Čo iné vyjadrujú tieto slová, než «veľkosť Jeho moci a nekonečnosť Jeho kráľovstva»⁵⁷?

(18) Môžeme sa potom diviť, že Ten, ktorého sv. Ján nazýva „vládcou nad kráľmi zeme“⁵⁸ (Zjv 1, 5)⁵⁹ sa Svätému Apoštolovi zjavil vo videní o konci sveta, ako Ten, ktorý má na plášti a na bedrách napísané meno: Kráľ kráľov a Pán pánov. (Zjv 19, 16)⁶⁰? Ved' Krista Otec „ustanovil za dediča všetkého“⁶¹ (Hebr 1, 2); lebo on musí kralovať, kým nepoloží všetkých nepriateľov pod nohy Boha a Otca (1 Kor 15, 25).

IV. Kráľovstvo Kristovo v liturgii

(19) Z tejto jednotnej «náuky Písma svätého»⁶² vyplýva, že «katolícka Cirkev»⁶³, «ktorá je kráľovstvom Kristovým na zemi»⁶⁴, ktoré sa má zaiste rozšíriť medzi všetkými ľuďmi a vo všetkých krajoch, musela v ročnom cykle posvätnéj liturgie mnohými prejavmi pocty pozdraviť svojho «Pôvodcu a Zakladateľa»⁶⁵ ako «Kráľa a Pána a Kráľa kráľov»⁶⁶. Tieto «čestné označenia»⁶⁷ vyjadrujú v prevelebnej rozmanitosti jednu a tú istú pravdu. Cirkev ich používala kedysi v starých žalmových modlitbách

⁵⁶ **Jn 18, 37:** „Pilát mu povedal: „Tak predsa si kráľ?“ Ježiš odpovedal: „Sám hovoríš, že som kráľ. Ja som sa na to narodil a na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde. Každý, kto je z pravdy, počúva môj hlas.““

⁵⁷ «magnitudo potestatis et infinitas regni»

⁵⁸ „*princeps regum terrae*“

⁵⁹ **Zjv 1, 5:** „...a od Ježiša Krista, verného svedka, prvorođeného z mŕtvych a vládca nad kráľmi zeme.“

⁶⁰ „...*habet in vestimento et in femore suo scriptum: Rex regum et Dominus dominantium.*“

⁶¹ **Hebr., I, 1:** „...*constituit heredem universorum*“

⁶² «*sacrorum Librorum doctrina*»

⁶³ «*catholica Ecclesia*»

⁶⁴ «*quae est Christi regnum in terris*»

⁶⁵ «*Auctorem Conditoremque*»

⁶⁶ «*Regem et Dominum et Regem regum*»

⁶⁷ «*honoris significationes*»

a «sakramentároch⁶⁸» a používa ich ešte aj dnes vo verejných modlitebných úkonoch konaných každodenne na chválu Božskej Velebnosti, a taktiež pri vysluhovaní Najsvätejšej Sviatosti Nepoškvrnenej Obety. V tejto ustavičnej oslave Krista-Kráľa možno poľahky postrehnúť obdivuhodnú zhodu našich obradov s obradmi východnými, ktorou sa opäť raz len potvrdzuje zásada: „*Zákon modlitby je zároveň zákonom viery*“⁶⁹.

V. Základ kráľovskej ctihodnosti Kristovej

(20) Na akom základe teda spočíva táto «ctihodnosť a moc⁷⁰» nášho Pána, to vhodne naznačuje už Cyril Alexandrijský: „*Aby som to stručne vyjadril, moc, ktorú má Kristus nad všetvorstvom, nechválil násilím, ani ju neprijal zvonku, ale naopak, má ju zo svojej podstaty a prirodzenosti.*“⁷¹ To znamená, že Jeho «výsostná kráľovská moc⁷²» pochádza zo spojenia, ktoré nazývame «hypostatickým⁷³».

(21) «Z toho vyplýva, že anjeli a ľudia sa majú Kristovi klaňať nielen ako Bohu, ale majú ho tiež poslúchať ako Človeka a podriaďiť sa i Jeho zvrchovanému pozemskému panstvu⁷⁴»; pretože už z hypostatického spojenia má Kristus moc nad všetvorstvom.

⁶⁸ **sakramentár** – liturgická kniha s modlitbami pri omšiach a pri udeľovaní sviatostí. In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2006, s. 1131.

⁶⁹ „*Legem credendi lex statuit supplicandi.*“

⁷⁰ «dignitas et potestas»

⁷¹ „*Omnium, ut verbo dicam, creaturarum dominatum obtinet, non per vim extortum, nec aliunde invec-tum, sed essentia sua et natura.*“

⁷² «principatus»

⁷³ Ide o spojenie „zvecňujúce“, kedy Kristus vo svojej osobe je spredmetnením samej nemateriálnej Podstaty; **hypostáza** – **1.** podklad, substancia; zvecnenie, konkretizácia, spredmetnenie; **2.** presadzovanie samostatnej substanciálnej existencie určitým abstraktným pojmom, myšlienkam, vlastnostiam, predstavám alebo vzťahom a ich zvecnenie a povýšenie na samostatnú kategóriu. In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2006, s. 540.

⁷⁴ „*Unde consequitur, non modo ut Christus ab angelis et hominibus Deus sit adorandus, sed etiam ut eius imperio Hominis angeli et homines pareant et subiecti sint:*“

(22) Čo je však blaženejšie a lahodnejšie než myšlienka, že Kristus je naším Kráľom nielen právom svojho zrodzenia, ale tiež právom, ktoré nadobudol svojím vykupiteľským dielom? Bodaj by si všetci zabudliví ľudia spomenuli, čo sme stáli nášho Vykupiteľa: „*Ved' viete, že zo svojho márneho spôsobu života, zdedeného po otcoch, boli ste vykúpení nie porušiteľným striebrom alebo zlatom, ale drahou krvou Krista, bezúhonného a nepoškrvneného Baránka.*“ (1 Petr 1, 18-19). Nepatríme už sebe, nakoľko nás Kristus „*draho kúpil*“ (1 Kor 6, 19-20)⁷⁵; áno i naše telá „*sú údmí Kristovými*“⁷⁶. (1 Kor 6, 15.)⁷⁷

VI. Povaha a význam výsostnej kráľovskej moci Kristovej

(23) Chceme teraz v krátkosti vyložiť povahu a význam tejto «výsostnej kráľovskej moci»⁷⁸. Iba sotva je potrebné pripomínať, že sa skladá z troch zložiek moci, ktoré sú vlastné každej kráľovláde. Uvedené svedectvá v Písme svätom o «všeobecnom zvrchovanom kráľovskom panstve nášho Vykupiteľa»⁷⁹ to dokazujú viac než dost – k tomu je to ešte aj článok katolíckej viery, že Ježiš Kristus bol daný ľudom nielen ako Vykupiteľ, v ktorého je všeobecnou povinnosťou veriť, ale zároveň aj ako **(A) «Zákondarca»⁸⁰**, ktorého je všeobecnou povinnosťou poslúchať⁸¹. Evanjelíá nám potom nerozprávajú o tom, že Kristus vydal zákony⁸², skôr však o tom,

⁷⁵ **1 Kor 6, 19-20:** „*A neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatríte sebe? Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele!*“

⁷⁶ «*membra sunt Christi*»

⁷⁷ **1 Kor 6, 15:** „*Vari neviete, že vaše telá sú Kristovými údmí? Môžem teda vziať Kristove údy a urobiť ich údmí neviestky? Vonkoncom nie!*“

⁷⁸ «*principatus*»

⁷⁹ «*universali Redemptoris nostri imperio*»

⁸⁰ «*legislatorem*»

⁸¹ Tridentský koncil, sed. 6, can. 21

⁸² «*leges condidisse*»

ako je On výsostným pôvodcom Zákona⁸³. A o tých, ktorí zachovávajú Jeho Zákon, hovorí Božský Učiteľ⁸⁴ pri rôznych príležitostiach vždy inými slovami, že tým *dokazujú svoju lásku k Nemu* (Jn 14, 15)⁸⁵, a že *zostávajú v Jeho láske* (Jn 15, 10)⁸⁶.

(24) **(B) O sudcovskej moci**⁸⁷ sám Ježiš prehlásil v odpovedi Židom, ktorí ho obviňovali, že porušuje šábessový⁸⁸ kľud *zázračným* uzdravením nemocného, že ju obdržal od Otca: „*A Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi.*“ (Jn 5, 22). V tejto moci je rovnako obsiahnuté – nakoľko je od nej neodlučiteľné – tiež právo odmeňovať a trestať ľudí i za ich pozemského života.

(25) Okrem toho je potrebné priznať Kristovi i **(C) moc výkonnú**⁸⁹, pretože všetci ľudia sú povinní byť poslušnými Jeho zvrchovanému kráľovskému panstvu – veď neposlušným hrozí Kristus trestami, pred ktorými niet úniku.

VII. Kristovo Kráľovstvo ako duchovné panstvo

(26) «Avšak toto kráľovstvo je hlavne duchovného pôvodu a vzťahuje sa na duchovno⁹⁰»: nielenže to dokazujú vyššie uvedené biblické slová, ale rovnako to potvrdzuje tiež Kristus Pán spôsobom Svojho konania.

⁸³ «leges condentem inducunt»

⁸⁴ «divino Magistro»

⁸⁵ **Jn 14, 15:** „*Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania.*“

⁸⁶ **Jn 15, 10:** „*Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske.*“

⁸⁷ «Iudiciariam vero»

⁸⁸ **šábess** – odpočinkový, sviatočný deň židov začínajúci sa piatkovým stmievaním a končiaci sa zotmením v sobotu; In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2008, s. 1053.

⁸⁹ «Exsecutionis»

⁹⁰ „Verumtamen eiusmodi regnum praecipuo quodam modo et spirituale esse et ad spiritualia pertinere...“

(27) Keď sa Židia, a dokonca i sami Apoštoli mylne domnievali, že Mesiáš oslobodí ľud a obnoví kráľovstvo izraelské, tu Kristus pri nejednej príležitosti vyvrátil tento mylný názor a potrel onú márnú nádej. Keď ho zhŕknutý dav miestneho ľudu chcel urobiť kráľom, vyhol sa «kráľovskému menu i kráľovským poctám⁹¹» útekou a skrytosťou. Pred rímskym miestodržiteľom prehlásil, že Jeho kráľovstvo „nie je z tohto sveta“⁹² (Jn 18, 36)⁹³. Toto kráľovstvo je v Evanjeliu opisované ako kráľovstvo, do ktorého sa ľudia pripravujú vstúpiť pokáním pričom doň nemožno vstúpiť inak než «vierou a krstom⁹⁴», ktorý je «nezmazateľným obradom⁹⁵» nielen naznačujúcim ale i spôsobujúcim vnútornú obrodu.

(28) Toto kráľovstvo stojí jedine proti kráľovstvu Satanovmu a silám temnoty. Od svojich stúpcov vyžaduje nielen, aby sa z duše stránili pokladov pozemských, ale aby tiež uprednostňovali miernosť, a aby boli hladní a smädní po spravodlivosti, ale tiež aby sa zapierali a niesli svoj kríž. Nakoľko však Kristus «Vykupiteľ⁹⁶» kúpil «Cirkev⁹⁷» za cenu svojej krvi a ako «Kňaz⁹⁸» sám sa obetoval a ustavične sa vydáva za obeť za naše hriechy – môže teda ešte niekto pochybovať, že Jeho Kráľovstvo musí prameniť a mať účasť vo zväzku Ženícha a Jeho nevesty Cirkvi⁹⁹?

⁹¹ «Rex... et nomen et honorem»

⁹² „*de hoc mundo non esse*“

⁹³ **Jn 18, 36:** „Ježiš povedal: „Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je stadiaľto.““

⁹⁴ «per fidem et baptismum»

⁹⁵ «qui, etsi est ritus eternus»

⁹⁶ «Redemptor»

⁹⁷ «Ecclesiam»

⁹⁸ «Sacerdos»

⁹⁹ Myslí sa tým, že Kráľovstvo Kristovo je konštituované Kristovým vykupiteľským dielom a kňazským ofertóriom svätej omše Jeho Cirkvi; teda dvoch milostivých diel výsostne duchovného, nebeského a nie svetského, pozemského rázu.

(29) Na druhej strane však, bolo by nehanebnosťou, keby človek upieral Kristu «zvrchované panstvo¹⁰⁰» nad akýmkoľvek «občianskymi záležitosťami¹⁰¹», pretože to On obdržal od Otca úplnú právnu moc nad stvorením¹⁰², a tak všetko podlieha Jeho súdu.

(30) Napriek tomu, kým Kristus žil na zemi, úplne sa zdržoval od vykonávania tohto «panstva¹⁰³», pohrdal držaním i správou ľudských vecí, pričom oboje ponechal a dodnes ponecháva na pozemských majiteľov týchto práv. „*Neurve časné kráľovstvo, kto ti vlast' chystá v nebesiach.*“¹⁰⁴

(31) Avšak zvrchovanej kráľovskej moci nášho Vykupiteľa podliehajú všetci ľudia. S radosťou o tejto veci uvádzame slová Nášho nesmrteľného predchodcu Leva XIII.: „*Jeho zvrchované panstvo sa totiž nevzťahuje iba «na národy vyslovene katolícke¹⁰⁵», ani nie iba na tých, ktorí prijali kresťanstvo, a tým právne spadajú do Cirkvi – či by ich už bludné názory zvedli z cesty alebo ich od spoločenstva s ňou odlúčila schizma, – ale Jeho kráľovská moc sa «bez výnimky vzťahuje tiež na všetkých tých, ktorí kresťanskú vieru nemajú¹⁰⁶», takže vskutku «celé ľudské pokolenie¹⁰⁷» podlieha moci Ježiša Krista.*“¹⁰⁸

¹⁰⁰ «imperium»

¹⁰¹ «rerum civilium»

¹⁰² «cum is a Patre ius in res creatas absolutissimum sic obtineat»

¹⁰³ «dominatu»

¹⁰⁴ Ide o slová gregoriánskeho chorálu *Crudelis Herodes* spievaného na sviatok **Zjavenia Pána** (Sviatok troch kráľov); v origináli encykliky: „*Non eripit mortalia, qui regna dat caelestia.*“ Celé znenie hymnusu v slovenčine: „*Herodes, krutý protivník, čo pred Ježišom cítiš strach? Neurve časné kráľovstvo, kto ti vlast' chystá v nebesiach. Mudrci idú za hviezdou, v jej svetle Svetlo hľadajú; a veriac v nebo, že je Boh, dary mu k nobám skladajú. Baránok Boží do rieky s briešnikmi schádza v pokání; on, bezhriechy, nás umyje kresťanstvom, čo hriechy odstráni. Svoju moc opäť zjavuje, keď káže džhány z kameňa naplniť vodou po okraj a na víno ju premení. Nech ti je sláva, Ježišu, cez večnosť, v ktorej kraluješ s Otcom i Duchom Presvätým, že sa dnes ľudstvu zjavuješ. Amen.*“

¹⁰⁵ «in gentes catholici nominis»

¹⁰⁶ «sed complectitur etiam quotquot numerantur christianae fidei expertes»

¹⁰⁷ «universitas generis humani»

¹⁰⁸ Encyklika pápeža Leva XIII.: **Annum sacrum** z 25. mája 1899, v češtine dostupná online na: <http://vendee.cz/texty/annum.html>; v originálnom latinskom znení: „*Videlicet imperium eius non est tantummodo in gentes catholici nominis, aut in eos solum, qui, sacro baptis-*

(32) V tejto veci niet jedinej výnimky medzi jednotlivcami, rodinami či štátmi, pretože «ľudské spoločenstvá¹⁰⁹» nie sú o nič menej podrobené Kristovej moci než jednotlivci. Pretože jeden a ten istý je prameň blaženosti pre jednotlivcov i pre spoločnosť: „*A v nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.*“¹¹⁰ (Sk. ap. 4, 12). Je výlučne jediný pôvodca ako i blahobytu štátu, tak i blaženosti jednotlivých občanov: „*Pretože blahobyť štátu nemá iného zdroja než blaženosť jednotlivca, pretože štát nie je nič iného než zjednotené množstvo jednotlivcov.*“¹¹¹

(33) Preto tí, ktorí riadia národy a chcú si zachovať «svoju autoritu neporušenú¹¹²», aby sa vedeli postarať o «otčinu¹¹³» a pozdvihnúť ju k blahobytu, nech sa sami i so svojim ľudom nešítia verejne preukazovať zvrchovanému «panstvu Kristovmu¹¹⁴» povinnú úctu a poslušnosť. Pretože to, čo Sme napísali na začiatku nášho pontifikátu o veľkom úpadku autority verejných činiteľov a o strate úcty k nim, to je nemenej príznačné a aktuálne pre dnešnú dobu: „*Ak je Boh a Ježiš Kristus,*“ tak Sme si vtedy sťažovali: „*...vytesnený zo zákonodarstva a z verejného života a neodvodzuje sa už viacej autorita od Boha, ale skôr od ľudí, iba potom sa mohlo stať... že bola autorita vyvrátená v jej základe, pretože bol odstránený principiálny dôvod, prečo majú sjedni právo pano-*

abluti, utique ad Ecclesiam, si spectetur ius, pertinent, quamvis vel error opinionum devios agat, vel dissensio a caritate seiungat: sed complectitur etiam quotquot numerantur christianae fidei expertes, ita ut verissime in potestate Iesu Christi sit universitas generis humani.“

¹⁰⁹ «homines societate coniuncti»

¹¹⁰ **Act., IV, 12.:** „*Et non est in alio aliquo salus, nec aliud nomen est sub caelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.*“

¹¹¹ Sv. Augustín k Macedóniovi, kap. 3.; v originálnom znení Encykliky: „*Non enim aliunde beata civitas, aliunde homo; cum aliud civitas non sit, quam concursus hominum multitudo.*““

¹¹² «sua incolumi auctoritate»

¹¹³ «patriae»

¹¹⁴ «Imperio Christi»

vat¹¹⁵», a «*druhí povinnost' poslúchat'*¹¹⁶». *Výsledkom sú otrasy v celej ľudskej spoločnosti, pretože tá už viac nemá žiadnu pevnú oporu ani zrážitu.*“¹¹⁷

VIII. Požehnanie plynúce z kráľovlády Kristovej

(34) Vždy, keď ľudia súkromne i verejne uznajú «kráľovskú moc Kristovu¹¹⁸», je to nesmierne osožné pre všetky oblasti občianskeho života, pre ktorý «pravá sloboda¹¹⁹», «kázeň a poriadok¹²⁰», «svornosť a mier¹²¹» sú prirodzeným stavom.

(35) «Kráľovská ctihodnosť nášho Pána¹²²» nielenže vtlačá autorite «pozemských vládarov¹²³» a «vládcov¹²⁴» charakter posvätnosti, ale zároveň šľachtí občana v jeho povinnosti poslúchať. Práve z tohto dôvodu apoštol Pavol prikazujúc manželkám a sluhom, aby vo svojom manželovi a vo svojom pánovi ctili Krista, ich zároveň napomínal, aby ich neposlúchali ako ľudí, ale jedine ako «zástupcov Krista¹²⁵»; pretože sa nepatrí, aby ľudia vykúpení Kristom, otročili iným ľudom: „*Drabo ste boli kúpení. Nestaňte sa otrokmi ľudí!*“ (1 Kor 7, 23)¹²⁶.

¹¹⁵ «*aliis ius esset imperandi*»

¹¹⁶ «*aliis autem officium parendi*»

¹¹⁷ Encyklika pápeža Pia IX.: **Ubi arcano** z 23. decembra 1922; v originálovom latinskom znení: „*Deo et Iesu Christo a legibus et re publica aubmoto, iam non a Deo derivata sed ab hominibus auctoritate, factum est, ut... ipsa auctoritatis fundamenta convellerentur, principe sublata causa, cur aliis ius esset imperandi, aliis autem officium parendi. Ex quo totam oportuit concuti societatem humanam, nullo iam solido fultam columine et praesidio.*“

¹¹⁸ «*regiam Christi potestatem*»

¹¹⁹ «*iustae libertatis*»

¹²⁰ «*disciplinae et tranquillitatis*»

¹²¹ «*concordiae et pacis*»

¹²² «*Regia enim Domini nostri dignitas*»

¹²³ «*humanam principum*»

¹²⁴ «*moderatorum*»

¹²⁵ «*Christi gererent*»

¹²⁶ **I Cor., VII, 23:** *Pretio empti estis, nolite fieri servi hominum!*

(36) Ak teda budú riadne zvolení vladári a úradníci presvedčení, že «nepanujú ani tak zo svojho práva, lež z dopustenia a v zastúpení Božského Kráľa¹²⁷», potom budú zaiste sväto a múdro užívať svoju autoritu, a takisto budú mať na zreteli pri vydávaní a vykonávaní zákonov «všeobecné blaho¹²⁸» a «ľudskú dôstojnosť¹²⁹» svojich poddaných.

(37) Potom sa upevní poriadok a rozkvitne pokoj, pretože tak bude odstránená všetka príčina svárov. Aj keď občania budú vo vladárovi a v iných verejných činiteľoch vidieť iba podstatou seberovných ľudí, alebo ak uznajú, že sú z nejakej príčiny nehodní či kritizovateľní, preto ich panstvo ešte nezvrhnú, lebo pre nich budú predstavovať autoritu «Krista-Bohočloveka¹³⁰».

(38) Celkom určite sa dostaví svornosť a rovnako jednota, pretože o čo viac sa rozšíri «rímske kráľovstvo¹³¹» a o čo väčšia časť ľudského pokolenia bude k nemu prináležať, o to viac si smrteľníci budú uvedomovať puto, ktoré ich navzájom spája: vďaka tomuto poznaniu predíde sa a zamedzí častým roztržkám, alebo sa aspoň ich tvrdosť umierni a umenší.

(39) Veru, ak by «Kráľovstvo Kristovo¹³²» skutočne obsiahlo «podľa správnosti, a tak i podľa pravdy¹³³» všetkých, ako by sme mohli pochybovať o pokoji, ktorý vniesol do sveta «Kráľ mieru¹³⁴»? – Ten, ktorý prišiel «všetko zmieriť¹³⁵» (Kol 1, 20)¹³⁶; ten, ktorý «neprišiel, aby sa dal obľubovať, ale

¹²⁷ «non tam iure suo, quam divini Regis mandato ac loco imperare»

¹²⁸ «communis boni»

¹²⁹ «humanae inferiorum dignitatis»

¹³⁰ «Christi Dei et Hominis»

¹³¹ «latius regnum producitur»

¹³² «Christi regnum»

¹³³ «ut iure complectitur, sic reapse complectatur»

¹³⁴ «Rex pacificus»

¹³⁵ «reconciliare omnia»

¹³⁶ **Kol 1, 19-20:** „Lebo Boh chce, aby v ňom prebývala všetka plnosť a aby skrze nebo zmieril všetko so sebou...“

aby slúžil¹³⁷» (Mk 10, 45)¹³⁸. A i keď je «Pánom všetkého¹³⁹», dal nám Seba ako príklad pokory a stanovil ju ako zákon obzvlášť súvisiaci s Jeho učením o láske. On tiež povedal: „*Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.*“¹⁴⁰ (Mt 11, 30)

(40) Ó, aké požehnanie by zavládlo na svete, keby sa všetci jednotliví ľudia, rodiny i štáty nechali opanovať Kristom! „*Potom konečne,*“ aby Sme použili slová, ktoré predniesol náš nezabudnuteľný predchodca Lev XIII. pred 25 rokmi ku Ich Excelenciám biskupom: „*bude možné vyhojiť tolko rán; až vtedy sa právo bude znova tešiť svojej niekdajšej vážnosti, obnoví sa mier v plnej svojej kráse, zasunú sa meče do pošvy a zložia sa zbrane, keď všetci ochotne príjmu zvrchované «panstvo Kristovo¹⁴¹» a budú mu poslušní, a keď každý jazyk bude vyznávať, že Pán Ježiš Kristus je v sláve «Boha Otca¹⁴²».*“¹⁴³

IX. Dôvody pre zavedenie sviatku Krista-Kráľa

(41) Preto, aby «kresťanská spoločnosť¹⁴⁴» hojnejšie prijímala tieto vzácne prednosti, a aby si ich natrvalo uchovala, musí sa čo najviac rozšíriť «po-

¹³⁷ «non venit ut ministraretur ei, sed ut ministraret»

¹³⁸ **Mk 10, 41-45:** (Predstavení majú slúžiť!): „*Keď to počuli ostatní desiat, začali sa mrziť na Jakuba a Jána. Ježiš si ich zavola a povedal im: „Viete, že tí, ktorých pokladajú za vládcov národov, panujú nad nimi a ich veľmoži majú nad nimi moc. Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude sluhom všetkých. Lebo ani Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých.*“

¹³⁹ «Dominus omnium»

¹⁴⁰ **Mt 11, 30:** „*Iugum meum suave est et onus meum leve.*“

¹⁴¹ «Christi imperium»

¹⁴² «Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris»

¹⁴³ Encyklika pápeža Leva XIII.: **Annum sacrum** z 25. mája 1899; v českom preklade na: <http://vendee.cz/texty/annum.html> ; čiastka v latinskom origináli: „*Tum denique licebit sanare tot vulnera, tum ius omne in pristinae auctoritatis spem revirescet, et restituentur ornamenta pacis, atque excident gladii fluentque arma de manibus, cum Christi imperium omnes accipient libentes eique parebunt, atque omnis lingua confitebitur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris*“

¹⁴⁴ «societate christiana»

znanie o kráľovskej ctihodnosti nášho Spasiteľa¹⁴⁵» najmä v «latinskom obrade¹⁴⁶» – a na tento účel sa zdá byť najvhodnejším ustanoviť vlastný a zvláštny sviatok Krista-Kráľa.

(42) Veď na to, aby bol ľud oboznamovaný s pravdami viery, a aby nimi bol povznášaný k radostiam vnútorného života, má omnoho väčší účinok «každoročné slávenie svätých tajomstiev¹⁴⁷», než i tie najzávažnejšie výnosy «učiteľského úradu Cirkvi¹⁴⁸». S cirkevnými výnosmi sa totiž oboznámi zvyčajne len niekoľko málo vzdelanejších ľudí a učiteľov, zatiaľ čo sviatky, navyše konané opakovane, pôsobia na všetkých veriacich a všetkým dávajú ponaučenie. Úradné výnosy prehovorí len raz, ale sviatky však prehovárajú každoročne a takmer stále. Kým výnosy Cirkvi pôsobia prevažne iba na rozum, Jej sviatky pôsobia spasiteľne na rozum i na dušu, na celého človeka.

(43) Nakoľko sa však človek skladá z tela i duše, musí byť vonkajšími sviatočnými slávnosťami natoľko pohnutý, aby sa mu práve skrze rozmanitosť a krásu svätých obradov lepšie vpili «Božské pravdy¹⁴⁹» do tela i do krvi, a tak mu poslúžili na úžitok v duchovnom živote.

(44) Nakoniec, z cirkevných dejín poznáme, že takéto sviatky boli behom storočí postupne zavádzané vždy vtedy, keď to bolo potrebné alebo užitočné pre «kresťanskú spoločnosť¹⁵⁰»: či už vtedy, keď bolo potrebné ľud posilniť proti všeobecnému nebezpečenstvu a či pred vtierajúcimi sa bludmi, alebo keď mal byť väčšmi pohnutý a zapálený, aby s ešte väčšou horlivosťou a zbožnosťou uctieval niektoré tajomstvá viery alebo Božieho dobrodenia.

¹⁴⁵ «regiae Salvatoris nostri dignitatis cognitionem»

¹⁴⁶ «latissime oportea»

¹⁴⁷ «annuae sacrorum mysteriorum celebritates»

¹⁴⁸ «ecclesiastici magisterii documenta»

¹⁴⁹ «divinas doctrinas»

¹⁵⁰ «christianae plebis»

(45) Veď už v prvých storočiach kresťanstva, keď boli veriaci ešte kruto prenasledovaní, začali si pripomínať mučeníkov posvätnými obradmi, aby podľa svedectva sv. Augustína „*oslavy mučeníkov nadehli k mučenictvu.*“¹⁵¹

(46) «Liturgické pocty¹⁵²», ktoré boli neskôr preukazované «svätým vyznávačom, pannám a vdovám¹⁵³», primali kresťanov vynakladať úsilie obzvlášť na cnostný život, potrebný i v dobách mieru. Osobitne však sviatky zavedené k pocte «Najblahoslavenejšej Panny¹⁵⁴» mali ten účinok, že kresťanský ľud nielenže zbožnejšie uctieval «Matku Božiu¹⁵⁵» ako «najmocnejšiu Ochrankyňu¹⁵⁶», ale tiež že ju vrúcnejšie miloval ako «Matku¹⁵⁷», ktorú mu «Vykupiteľ¹⁵⁸» zanechal takmer vo svojich posledných slovách.

(47) K požehnaniam, ktoré vzišli z verejného a zákonitého uctievania «Bohorodičky¹⁵⁹» a svätých, sa musí nie na poslednom mieste pripočítať i to, že Cirkev doposiaľ vždy opakovane zvíťazila nad nákazou bludov či nesprávnych náuk. Obdivuhodná je predvídavosť Božej Prozreteľnosti, ktorá i zo zla dokáže vyvodit' dobro, a len preto dopúšťa, aby ochabla viera a zbožnosť ľudu alebo aby sa pozdvihli klamnú nauky proti «katolíckej pravde¹⁶⁰», lebo potom môže pravda zažiť novým leskom, viera a zbožnosť veriacich zas precitnúť z duševnej ľahostajnosti a nasmerovať ich k väčšej dokonalosti a svätosti.

(48) Sviatky zavedené do liturgie v ostatnom čase mali zaiste podobný zmysel a priniesli podobné plody. Napríklad, keď ochabovali úcta a pocty

¹⁵¹ Sermo 47, De Sanctis: „*sollemnitates martyrum exhortationes essent martyriorum*“

¹⁵² «liturgici honores»

¹⁵³ «Sanctis Confessoribus, Virginibus ac Viduis»

¹⁵⁴ «Beatissimae Virginis»

¹⁵⁵ «Dei Genetricem»

¹⁵⁶ «praesentissimamque Patronam»

¹⁵⁷ «Matrem»

¹⁵⁸ «Redemptore»

¹⁵⁹ «Deiparae»

¹⁶⁰ «veritati catholicae»

vzdávané samotnej «Prevelebnej Sviatosti Oltárnej¹⁶¹», bol zavedený sviatok «Božieho Tela¹⁶²», ktorý povahou svojho slávenia, veľkolepou nádherou obradov a modlitbami počas celej oktávy mal znova priviesť národy k verejnému uctievaniu Pána. Alebo sviatok «Najsvätejšieho Srdca Ježišovho¹⁶³» bol zavedený vtedy, keď ľudské duše smutnou a ponurou prísnosťou «jansenistov¹⁶⁴» ochabli a takmer úplne zanevreli na lásku k Bohu či stratili nádej na svoju spásu.

X. Sviatok Krista-Kráľa ako liek proti súčasnému anti-klerikalizmu

(49) Aby sme sa postarali o potreby súčasnej doby a poskytlí najúčinnější liek proti moru, ktorý zachvátil ľudskú spoločnosť, nariadujeme preto

¹⁶¹ «Augusti Sacramenti»

¹⁶² «Corporis Christi»

¹⁶³ «Sacratissimi Cordis Iesu»

¹⁶⁴ **Jansenista** je označenie pre stúpenca holandského teológa a biskupa **Cornelia Jansen** (1585–1638) z Ypres; **jansenizmom** sa zas označuje reformné hnutie v katolíckej Cirkvi zo 17. a 18. storočia, blízke kalvinizmu. **Jansenizmus** bol morálne prísny teologický smer, ktorý sa svojím heretickým učením a neposlušnosťou jeho stúpenčov vylúčil z katolíckej Cirkvi; biskup Jansen vo svojej knihe o sv. Augustínovi, ktorá vyšla v r. 1640, zdôraznil svoju náuku o prvotnom hriechu, o nevyhnutnosti Božej milosti ku spásu a zároveň o neodolateľnosti pôsobenia Božej milosti na človeka. Jansen a jansenisti šíрили vnútri Cirkvi protestantskú náuku o **predurčení**, a teda **predestinácii**: Vševediaci Boh o každom človeku vopred vie, či bude spasený alebo zavrhnutý. Túto náuku odvodzovali zo spisov sv. Augustína, podobne ako Ján Kalvín, od ktorého sa ale líšili v tom, že zatiaľ čo podľa Kalvína môže veriaci človek dospieť k istému poznaniu, že je predurčený ku spásu, jansenisti takúto možnosť popierali. Katolícka Cirkev, ku ktorej sa jansenisti dôsledne hlásili, však jansenismus odsúdila v roku 1653 (pápež Inocent X.) a znovu v roku 1712. Dôsledkom tejto bludnej náuky sa začal šíriť mravný rigorizmus, ktorý sa stal zámerom na ostrú kritiku cirkevnej praxe a jej duchovných. Tak tomu bolo najmä vo Francúzsku, kde bol strediskom jansenizmu kláštor Port-Royal a medzi jeho stúpencami sa radili napríklad Antoine Arnauld, Jean Racine či Blaise Pascal. Posledne menovaný sa ujal obhajoby kláštora proti jezuitom vo veľmi ostrých „Listoch dedinčanovi“, vydaných pod pseudonymom a r. 1660 kráľom zakázaných. Kláštor Port-Royal bol potom v roku 1710 zborený a rehoľné spoločenstvo rozpustené. Jansenistické názory však trvali v odlišných postojoch francúzskeho kléru voči pápežskej kúrii, ktoré sa zas nazývajú **galikanizmom**, a istý čas pretrvával i v holandskej tzv. „starokatolíckej cirkvi“.

«celému katolíckemu svetu¹⁶⁵» uctievať Krista ako Kráľa. Morom pritom nazývame «antiklerikalizmus¹⁶⁶» našej doby, jeho nesprávne nauky a jeho zhubné snahy.

(50) Ako viete, Ctihodní Bratia, tento mor antiklerikalizmu nedozrel za jediný deň, ale už dlho bol skrytý v útrobach štátov. Antiklerikalizmus začínal popieraním «zvrchovaného panstva Kristovho¹⁶⁷» nad všetkými národmi; pokračoval upieraním práv Cirkvi, «ktoré jej dal sám Kristus¹⁶⁸», a to «práva učiť celé ľudské pokolenie¹⁶⁹», práva «dávať zákony¹⁷⁰» a práva «riadit národy¹⁷¹» vo všetkých týchto náležitostiach, skrze ktoré ich má Cirkev priviesť k večnej blaženosti. Potom sa postupne «náboženstvo Kristovo¹⁷²» začalo prirovnávať k nepravým náboženstvám a hanebne klásť na jednu úroveň s nimi. Neskôr bola Cirkev podriadená štátnej moci a vydávaná na milosť a nemilosť vladárov a štátnych úradov. Niektoré štáty zašli až tak ďaleko, že so všetkou drzosťou nedbali nahradiť Božie náboženstvo akýmsi prirodzeným náboženstvom či rovno akýmsi «animizmom¹⁷³». Našli sa i také štáty, ktoré sa domnievali, že sa môžu zaobísť bez Boha, a za svoje náboženstvo prehlásili bezbožníctvo a opovr-

¹⁶⁵ «universitate catholici nominis»

¹⁶⁶ V pôvodine Encykliky je použitý doslova pojem „**laicizmus**“ avšak kvôli zjavnejšej konotácii pojmu a zacieleniu samotného laicizmu uvádzame v preklade príbuzný pojem „**antiklerikalizmus**“. Porovnaj: **laicizmus** – obmedzenie až vylúčenie vplyvu Cirkvi a náboženstva na verejný život. In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2008, s. 650; **laicizovať** – zosvetšovať; **antiklerikalizmus** – hnutie proti klerikalizmu, proti privilégiám Cirkvi a duchovenstva In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2008, s. 80.; pričom **klerikalizmus** – snaha využívať náboženstvo na nenáboženské ciele In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2008, s. 588.

¹⁶⁷ «Christi imperium»

¹⁶⁸ «ex ipso Christi iure exsistit»

¹⁶⁹ «ius Ecclesiae docendi humanum genus»

¹⁷⁰ «ferendi leges»

¹⁷¹ «regundi populos»

¹⁷² «Christi religio»

¹⁷³ **animizmus** – primitívne zduchovenie, zosobnenie prírodných síl a javov... In *Veľký slovník cudzích slov*. Kol. Samo: Bratislava 2008, s. 73.

hovanie Bohom. Vzbura jednotlivcov a celých štátov proti právam Krista priniesla so sebou ohavné dôsledky.

(51) Už v encyklike «*Ubi arcano*¹⁷⁴» Sme si sťažovali na toto veru pretrpké ovocie a dnes si naň sťažujeme znova: na široko-d'aleko je rozosiate semä nesvornosti a medzi národmi sú rozdúchavané plamene nenávisti a sporu, ktoré stoja v ceste zmiereniu: je rozšírená bezuzdná hrabivosť, ktorá sa nezriedka skrýva pod rúško «všeobecného blaha a lásky k vlasti¹⁷⁵», a z ktorej vznikajú roztržky medzi občanmi; a ona slepá a bezmedzná sebaláska, ktorá nehľadí na iné než na vlastný prospech a zisk, všetko ostatné súdiac podľa seba; je celkom podvrátený rodinný mier zanedbávaním povinností a nedbalosťou; jednota a pevnosť rodiny je otrasená; a konečne ľudská spoločnosť je rozvrátená a rúti sa do záhuby.

(52) Sviatok Krista-Kráľa, ktorý sa má sláviť od dneška každoročne, vzbudzuje v Nás živú nádej, že sa ľudská spoločnosť poponáhľa šťastne sa vrátiť k najmilejšiemu Spasiteľovi. Úlohou katolíkov teda je pripravovať a urýchliť tento návrat svojou horlivou činorodosťou; avšak, ako sa zdá, mnohí z nich nezaujmajú v spoločenskom živote to miesto a nemajú ani tej autority, ktorú by mali mať tí, nesúci pochodeň pravdy. Tento stav vecí možno snáď pripísať na vrub ťažkopádnosti či plachosti dobrých, ktorí sa buď úplne zdržujú odporu alebo odporujú iba veľmi slabo. Preto nepriatelia Cirkvi nutne nadobúdajú väčšej smelosti. Ak však veriaci pochopia, že «pod znamením Krista-Kráľa¹⁷⁶» sú povinní bojovať statočne a bez ustania a súc byť preniknutí týmto ohňom apoštolátu, budú sa snažiť získať pre svojho Pána odpadlíkov alebo nevedomých a brániť Jeho práva, aby neboli nijako porušené.

(53) A okrem toho, či len nie je sviatok Krista-Kráľa, opakujúci sa každoročne po celom svete, veľmi naliehavou obžalobou sveta z jeho verejného odpadu od Krista, ktorý splodil antiklerikalizmus k nesmiernej škode spo-

¹⁷⁴ Encyklika pápeža Pia XI.: *Ubi arcano Dei consilio* z 23. decembra 1922

¹⁷⁵ «*publici boni caritatisque patriae*»

¹⁷⁶ «*sub signis Christi Regis*»

ločnosti, a zároveň akousi nápravou? Vskutku, čím viac sa presladké meno nášho Vykupiteľa potichu zanedbáva na medzinárodných zjazdoch a v snemovniach, tým hlasnejšie musí byť nami všetkými hlásané a v rímskym práve zas potvrdzovaná «Kristova kráľovská ctihodnosť a moc¹⁷⁷».

XI. Príprava na zavedenie sviatku Krista-Kráľa

(54) Či azda nebola už od konca minulého storočia radostne a obozretne pripravovaná cesta k zavedeniu tohto sviatku?

(55) Je dobre známe, že tento kult bol bránený v mnohých knihách, vydaných po celom svete v rôznych jazykoch. «Kristova výsostná kráľovská moc a zvrchované panstvo¹⁷⁸» boli uznávané tiež oným zbožným zvykom zasvecovania sa a oddávania sa nespočetných rodín Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu. Nekonalí tak však len rodiny, ale i štáty a kráľovstvá, ba dokonca celé ľudské pokolenie sa šťastne zasvätilo Božskému Srdcu Ježišovmu na popud a za vedenia Leva XIII. vo Svätom roku 1900.

(56) Rovnako nemôžeme prejsť mlčaním, že k slávnostnému hlásaniu Kristovej kráľovlády nad celou ľudskou spoločnosťou prispeli obdivuhodným spôsobom veľmi časté «eucharistické zjazdy¹⁷⁹», ktoré sa konajú v poslednom čase. Ich účelom je, aby ľudia jednotlivých diecéz, krajov a národov či celého sveta, zjednotení v uctievaní a slávení Krista-Kráľa skrytého pod závojom eucharistickým, kázňami na zhromaždeniach a v chrámoch, spoločným uctievaním verejne vystavenej Prevelebnej Svätosti a veľkolepými sprievodmi spoločne pozdravili Krista ako Bohom daného Kráľa. Možno právom povedať, že kresťanský ľud, vedený akýmisi Božím vnuknutím, vyniesol na znak víťazstva Ježiša z Jeho tichého úkrytu v posvätnom chráme von a nesie Ho ulicami miest, aby ho tí, ktorí ho odmietali, keď prichádzal pod Tajomstvom Sebe vlastným, teraz museli prijať s Jeho plnou výsostnou kráľovskou mocou.

¹⁷⁷ «regiae Christi dignitatis potestatisque»

¹⁷⁸ «Christi principatum et imperium»

¹⁷⁹ «Eucharisticos Conventus»

XII. Svätý rok vhodnou príležitosťou k zavedeniu sviatku Krista-Kráľa

(57) K naplneniu Nášho spomínaného zámeru naskytá Svätý rok chýliaci sa ku svojmu koncu najvhodnejšiu príležitosť. Lebo dobrotivý Boh počas tohto roku obrátil myseľ i srdce veriacich k «nebeským statkom¹⁸⁰», ktoré sú nad všetko poznanie, opäť ich naplnil darom svojej milosti, zväčšil ich horlivosť, aby sa usilovali o vyššie dary a voviedol ich nohami na správne chodníčky. Či už teda vypočúvame mnohé prosby, ktoré nám boli zasielané, alebo či už prihliadajúc k udalostiam práve sa končiaceho Svätého roku, Máme zaiste mnoho dôvodov byť presvedčený, že práve nadišiel deň všetkými tak očakávaný, aby sme prehlásili, že «Kristus má byť uctievaný zvláštnym a vlastným sviatkom ako Kráľ celého ľudského pokolenia¹⁸¹».

(58) V tomto roku totiž, ako Sme povedali už na začiatku, «Božský Kráľ¹⁸²», naozaj „vznešený vo svojej svätyni“¹⁸³ (Ž 68, 36) „lebo vznešený, slávne vznešený je“¹⁸⁴ (Ex 15, 1) svätorečením nového zástupu svojich bojovníkov. V tomto roku tiež ľudia obdivovali na jedinečnej výstave Svätých misií nevidané veci a nevidanú prácu, skrze ktoré mohli pochopiť aj obdivovať Kristove víťazstvá vydobyté misionármi ako hlásateľmi Jeho Evanjelia pri rozširovaní Jeho kráľovstva. A nakoniec, v tomto roku pri oslave jubilea Nicejského koncilu sme si pripomínali «súpodstatnosť vteľeného Slova s Otcom¹⁸⁵», na ktorej sa zakladá panstvo Kristovo nad všetkými národmi.

¹⁸⁰ «ad bona caelestia»

¹⁸¹ «Christum totius humani generis Regem proprio ac peculiari festo colendum esse pronuntiemus»

¹⁸² «Rex ille divinus»

¹⁸³ «mirabilis in sanctis suis»

¹⁸⁴ «gloriose magnificatus est»

¹⁸⁵ «Verbi Incarnati cum Patre consubstantialitatem»

XIII. Úradné zavedenie sviatku Krista-Kráľa

(59) A preto, našou apoštolskou mocou ustanovujeme «sviatok Ježiša Krista-Kráľa nášho Pána¹⁸⁶», ktorý sa má sláviť každoročne po celom svete poslednú nedeľu v októbri, bezprostredne pred sviatkom Všetkých svätých. Nariaďujeme tiež, aby sa v tento deň každoročne obnovovalo zasvätenie ľudského pokolenia Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu, čo prikázal už Náš nezabudnuteľný predchodca blahej pamäti pápež Pius X. Chceme však, aby sa len v tomto roku konalo toto zasvätenie dňa 31. decembra, kedy My Sami budeme slúžiť pontifikálnu svätú omšu na počesť Krista-Kráľa a necháme spomínané zasvätenie vykonať v našej prítomnosti. Domnievame sa, že nemôžeme lepšie a vhodnejšie ukončiť Svätý rok, a že nedokážeme lepšie vyjadriť povďačnosť svoju a «celého katolíckeho sveta¹⁸⁷» Kristovi, „*nesmrteľnému Kráľovi vekov*“ (1 Tím 1, 17) za dobrodinstvá vykonané v tomto Svätom roku Nám a «celej svätej katolíckej Cirkvi¹⁸⁸».

(60) Nemusíme Vám, Ctihodní Bratia, obzvlášť širšie vysvetľovať, prečo Sme ustanovili zvláštny sviatok Krista-Kráľa, odlišný od už jestvujúcich, v ktorých už je naznačená a aj sa oslavuje Jeho kráľovská ctihodnosť. V skratke stačí totiž poukázať na skutočnosť, že i keď vo všetkých sviatkoch nášho Pána je takzvaným materiálnym predmetom Kristus, predsa len sa ich formálny predmet netýkal nikdy priamo Jeho kráľovského mena či Jeho kráľovskej ctihodnosti.

(61) Na nedeľu sme zasa tento sviatok ustanovili preto, aby nielen duchovenstvo vzdávalo poctu Božskému Kráľovi slúžením svätej omše a modlitbou liturgie hodín, ale aby tiež veriaci ľud, oslobodený od svojich pracovných povinností a naplnený svätou radosťou, vydal Kristovi skvelé svedectvo o svojej poslušnosti a poddanosti. Posledná nedeľa mesiaca október sa nám navyše zdala byť na túto slávnosť ďaleko vhodnejšia než iné dni, nakoľko touto nedeľou sa takmer zakončuje celý cirkevný rok.

¹⁸⁶ «festum D. N. Iesu Christi Regis»

¹⁸⁷ «catholici orbi»

¹⁸⁸ «in Ecclesiam universumque catholicum nomen»

Týmto spôsobom potom tajomstvá života Kristovho slávené počas roka budú sviatkom Krista-Kráľa slávne korunované. Ešte predtým, než pri Kročíme k oslave víťazstva Všetkých svätých, budeme ohlasovať a vyzdvihovať slávu Toho, ktorý zvíťazil vo všetkých svojich Svätých a Vyvolených.

(62) Bude teda, Ctihodní Bratia, Vašom úlohou a Vašou povinnosťou, postarať sa o to, aby každoročnej oslave tohto sviatku predchádzali vo všetkých farnostiach v určité dni kázne, v ktorých by bol ľud poučený o povahe, zmysle a dôležitosti tohto sviatku. A aby si podľa toho mohol ľud zariadiť svoj život tak, aby bol hodný tých, ktorí sú verne a horlivo oddaní panstvu Božského Kráľa.

XIV. Požehnanie plynúce z ustanovenia sviatku Krista-Kráľa

(63) Ku koncu tohto listu Vám chceme, Ctihodní Bratia, krátko vysvetliť, aký úžitok z tohto uctievania Krista-Kráľa očakávame a si sľubujeme pre Cirkev, pre štát i pre jednotlivých veriacich.

(64) Pocty, ktoré sa majú preukazovať Nášmu zvrchovanému Pánovi, ľudom pripomínajú, že Cirkev, ktorá bola Kristom založená ako samobytná spoločnosť, má prirodzené a nescudziteľné právo trvať na svojej plnej slobode a nezávislosti od štátnej moci. Cirkev nemôže závisieť od cudzej vôle pri vykonávaní úloh, ktoré Jej boli Bohom zverené, a ktorými sú: učiť, riadiť a viesť k večnej blaženosti všetkých tých, ktorí patria do Kráľovstva Kristovho.

(65) Podobnú slobodu musí štát dať aj rehoľným rádom a spoločenstvám, bratstvám i sesterstvám. Tie sú totiž najúčinnjšími pomocníkmi Cirkvených pastierov a pracujú s nimi horlivo na rozšírení a upevnení Kráľovstva Kristovho. Zachovávaním svojich svätých sľubov potierajú tieto rády trojakú žiadostivosť sveta, a svojou snahou o dokonalejší život pôsobia, že všetkým pred očami žiari trvalým a vždy krásnejším leskom ona svätosť,

ktorou si Božský Zakladateľ prial, aby sa vyznačovala a bola charakteristická Jeho Cirkev.

(66) Štátom potom táto oslava sviatku, obnovovaná každoročne po celom svete, bude pripomínať, že rovnako ako súkromné osoby, tak i štátne úrady a vládnuce osoby sú viazané povinnosťou verejne Krista uctievať a byť mu poslušní. Bude im pripomínať posledný súd, pri ktorom Kristus prísne pomstí bezprávie, ktoré mu bolo spôsobené, keď bol nielen vyhostený zo štátneho života, ale tiež keď bol hanebne postavaný bokom a ponechaný bez povšimnutia. Pretože Jeho kráľovská ctihodnosť vyžaduje, aby celý štátny život bol zariadený podľa Božích prikázaní a kresťanských zásad, a to ako v zákonodarstve, tak v súdnictve i vo výchove mládeže podľa zdravej náuky a neporušenej mravnosti.

(67) Okrem toho je obdivuhodné, koľko sily a cností budú môcť veriaci kresťania načerpať z poznania tejto pravdy, keď si svoj život zariaďia podľa pravých kresťanských zásad. Pretože ak Kristu Pánu bola daná všetka moc na nebi i na zemi, ak teda ľudia, vykúpení Jeho predrahou Krvou, sú poddaní Jeho panstvu z akéhosi nového právneho dôvodu, a nakoniec, ak sa teda táto moc vzťahuje na celú ľudskú prirodzenosť, potom je nám jasné, že v nás nemôže byť žiadnej schopnosti, ktorá by bola vyňatá spod Kristovho zvrchovaného panstva.

XV. Súhrn doterajších záverov a výzva k horlivej oslave Krista-Kráľa

(68) Musí teda Kristus panovať nad rozumom človeka, ktorého povinnosťou je, v úplnej pokore pevne a neochvejne súhlasiť so zjavenými pravdami a s náukou Kristovou. Kristus musí panovať nad našou vôľou, ktorej povinnosťou je poslúchať Božie zákony a prikázania. Kristus musí opanovať našu dušu, ktorej povinnosťou je, bez ohľadu na prirodzené túžby, Boha nadovšetko milovať a jedine k Nemu priľnúť. Kristus musí panovať tiež nad našim telom a jeho údmí, ktoré – aby sme použili slová apoštola

Pavla (Rím 6, 13), – ako „*svoje údy dajte Bohu za nástroj spravodlivosti*“, aby mohli slúžiť k vnútornému posväteniu duše.

(69) Ak sa predloží toto všetko veriacim, aby si to dôkladne prezreli a uvážili, ľahšie ich to povzbudí k vyššej dokonalosti.

(70) Bodaj by, Ctihodní Bratia, tí, ktorí stoja mimo Cirkve, zatúžili po sladkom jarme Kristovom a bodaj by ho prijali ku svojej spáse! Bodaj by sme tiež my všetci, ktorí vďaka Božiemu Milosrdenstvu už sme súčasťou panstva Jeho viery, niesli toto jarmo Kristovo nie neochotne, ale naopak oddane, láskyplne a svedomite! Ak bude náš život usporiadaný podľa zákonov Božieho kráľovstva, obdržíme hojnosť dobrých plodov; a keď nás Kristus nájde ako dobých a verných služobníkov, staneme sa spolu s Ním v Jeho nebeskom Kráľovstve účastní večnej blaženosti a slávy.

(71) Toto naše pranie nech je Vám, Ctihodní Bratia, k nastávajúcim viacročným sviatkom svedectvom Našej otcovskej lásky k Vám. Ako záruku Božieho dobrodenia prijmite apoštolské požehnanie, ktoré Vám, Ctihodní Bratia, Vášmu duchovenstvu a Vášmu ľudu srdečne udeľujeme.

Dané v Ríme pri sv. Petrovi, dňa 11. decembra vo Svätom roku 1925, vo štvrtom roku nášho pontifikátu.

PIUS XI.

Vydalo
na Sviatok Ježiša Krista-Kráľa nášho Pána
27. októbra 2013:

o. z. Nové slobodné Slovensko
Štefánikova 15
080 01 Prešov
nss@nss.sk | <http://www.nss.sk>

IČO: 355 49 599
Číslo účtu: 2620038770/1100 Tatra banka

V spolupráci s

Rodný dom prezidenta Tisu
Ul. 1. mája 35/4
014 01 Veľká Bytča

mucenik@jozefciso.sk | <http://www.jozefciso.sk>

Na základe českého¹⁸⁹ a anglického¹⁹⁰ prekladu a latinskej pôvodiny¹⁹¹ do slovenčiny komparatívnou metódou preložil a poznámkami opatril Igor Cagaň. Kľúčové pojmy Písma svätého alebo samej Encykliky sú pre svoju univerzálnu hodnotu uvádzané v poznámkach pod čiarou v latinskom znení.

Vydanie prvé, pracovné vydanie určené nie do tlače.

*V prípade, ak v texte objavíte chybu, prosím, informujte editora na mucenik@jozefciso.sk
Pán Boh zaplat!*

¹⁸⁹ Preložil Dr. Antonín Čala O. P., vyšlo nákladem Matice Cyrilometodějské v Olomouci.

¹⁹⁰ http://www.vatican.va/holy_father/pius_xi/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_11121925_quas-primas_en.html

¹⁹¹ http://www.vatican.va/holy_father/pius_xi/encyclicals/documents/hf_p-xi_enc_11121925_quas-primas_lt.html